

**Basisoptie Moderne talen en
wetenschappen: Moderne talen**
1ste graad A-stroom
I-MTWM-a

BRUSSEL

D/2019/13.758/031

Versie januari 2022

1 Algemene inleiding

De start van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. De nieuwe leerplannen secundair onderwijs ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialoogschool en gaan uit van de professionaliteit van de leraar en het eigenaarschap van de school en het lerarenteam.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

De nieuwe leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialoogschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

De nieuwe leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van de leerplannen.

De nieuwe leerplannen faciliteren de **getrapte studiekeuze** en laten de school toe om de observerende en oriënterende functie van de eerste graad te versterken. Sober en helder geformuleerde leerplandoelen geven aan wat als basis geldt voor alle leerlingen. Daarnaast ondersteunt een beperkt aantal verdiepende doelen het observeren en oriënteren van leerlingen naar een bepaalde finaliteit in de tweede graad. Suggesties tot verbreding in de wenken faciliteren het observeren en oriënteren naar een bepaald domein of een specifieke studierichting in de tweede graad.

De nieuwe leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte voor een eigen aanpak van de leraar, het lerarenteam of de school.

De nieuwe leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming van de eerste graad. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak. De samenhang in de eerste graad betreft zowel de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) als de horizontale samenhang die geldt tussen het geheel van de vakken van de A-stroom of de B-stroom, maar ook tussen specifieke vakken van de A- en de B-stroom. Waar relevant geven de leerplannen expliciet aan voor welke doelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren, leraren algemene vorming (incl. godsdienstleraren) en leraren basisopties. Een verwijzing van de ene vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is.
- Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leerkansen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving.

Scholen zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.

- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over culturele vorming spreken zonder met taal bezig te zijn; je kan niet beweren dat wetenschap en techniek geen band hebben met economie, wiskunde of geschiedenis. Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. De gemeenschappelijke leerplannen (Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT) helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, lerarenteam) maakt. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

De vrijheid die de leraar krijgt om met het leerplan te werken vraagt van hem een grote professionaliteit. Professionaliteit vergt meesterschap. De leraar is dus een meester in zijn vak; hij beheerst de inhouden die hij onderwijst. Een diep gevoel van verantwoordelijkheid en de overtuiging dat elke leerling het recht heeft om op een goede manier gevormd te worden, liggen aan de basis van zijn professioneel bezig zijn.

Vorming is voor die leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Vorming is iets wat hem in die mate beroert dat hij voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren zoekt om de wereld

te ontsluiten. Hij wil de leerling tot bij de wereld brengen. De leraar introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt en hij probeert hen ook vriend van die wereld te laten worden. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen gegrepen kunnen worden door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.

We hebben de leerplandoelen noch chronologisch noch hiërarchisch geordend. Vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit, in functie (van de beginsituatie) van de klasgroep kan de leraar eigen accenten leggen en differentiëren. Hij kan kiezen welke leerplandoelen hij op welke manier samenneemt bij het uitwerken van lessen, thema's of projecten.

In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. We bepalen geen minimum aantal lessen voor een bepaald item of een bepaalde rubriek. Dat betekent dat leraren(teams) alle vrijheid hebben om langere leerlijnen op te bouwen en in te zetten op de spiraalsgewijze aanpak van bepaalde leerplandoelen. Leraren bepalen zelf welke contexten ze laten spelen en welke methodieken ze hanteren.

1.4 Verbreding en verdieping in een observerende en oriënterende eerste graad

In aanvulling op de leerplandoelen die gelden voor alle leerlingen, bevatten nagenoeg alle leerplannen mogelijkheden om te verbreden en te verdiepen.

Verbreding geeft de leerling een duidelijker inzicht in zijn interesses met het oog op de keuze voor een domein en een studierichting in de tweede graad. Ze verruimen a.h.w. zijn horizon. Mogelijkheden tot verbreding zijn opgenomen bij de pedagogisch-didactische wenken, zowel in de leerplannen van de algemene vorming als in de basisopties.

Verdiepingsdoelen geven de leerling een duidelijker inzicht in zijn abstractievermogen met het oog op de keuze voor een finaliteit in de tweede graad. Verdieping speelt zich globaal genomen af op drie assen die – al dan niet in combinatie – een aanduiding kunnen zijn voor de moeilijkheidsgraad van een leerplandoel:

- cognitief: van concreet naar abstraherend/conceptueel;
- inhoudelijk: van eenvoudig naar complex;
- autonomie: van sterk begeleid naar zelfstandig.

In de leerplannen hebben we vooral cognitieve verdiepingsdoelen opgenomen als afzonderlijke leerplandoelen. In de wenken doen we suggesties voor verdieping op de as van complexiteit en autonomie. Verdieping kan ook gepaard gaan met verbreding, m.n. het toepassen van kennis in andere contexten (transfer).

In de leerplannen van de B-stroom zijn de verdiepingsdoelen afgestemd op de basisleerplandoelen van de A-stroom. Zo faciliteren we diverse schakelmogelijkheden voor intrinsiek cognitief sterke leerlingen die om een of andere reden in de B-stroom zitten.

Verbreding en verdieping kunnen één element vormen voor het advies van de delibererende klassenraad op het einde van de eerste graad voor de keuze voor een bepaalde finaliteit en voor een bepaald studiedomein in de tweede graad.

De leraar, het lerarenteam, de school hebben de keuze om al dan niet met verbreding en verdieping in het leerplan aan de slag te gaan of eigen doelen toe te voegen. De leraar ontwerpt zijn lessen op zo'n manier dat ze aansluiten bij de voorkennis van alle leerlingen. Zo spreken we alle leerlingen op hun capaciteiten aan.

1.5 Opbouw van de leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur: algemene inleiding, situering, pedagogisch-didactische duiding, leerplandoelen, basisuitrusting, concordantie. Alle onderdelen van het leerplan maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

In de **algemene inleiding** belichten we het leerplanconcept en gaan we o.m. dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot verbreding en verdieping in een observerende en oriënterende eerste graad.

In de **situering** beschrijven we - waar relevant - de beginsituatie, de samenhang in de eerste graad en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de aandachtspunten met o.m. de nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn sober en helder geformuleerd waarbij het leerplandoel als geheel het verwachte niveau van realisatie en beheersing aangeeft. Waar relevant voegen we bij de leerplandoelen een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook de pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel.

Alle **leerplandoelen** zijn te bereiken, met uitzondering van attitudes. Leerplandoelen die een **attitude** zijn en dus na te streven, duiden we aan met een sterretje (*).

We tonen de **samenhang** met andere leerplannen in de eerste graad. Zo geven we het overleg in lerarenteams alle kansen. Waar zinvol reiken we mogelijkheden aan tot verdieping (⚡).

Ten slotte geven we een aantal zinvolle of inspirerende **wenken** (✓). Het betreft voornamelijk een noodzakelijke toelichting bij leerplandoelen of specifieke begrippen, suggesties voor een mogelijke didactische aanpak of een afbakening van de leerstof.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

In de **concordantie** geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen (voor de leerplannen van de algemene vorming) en aan bepaalde doelen van het curriculumdossier (voor de leerplannen van de basisoptie).

1.6 Basisgeletterdheid

Voor de eerste graad zijn er doelen bepaald die elke individuele leerling moet bereiken op het einde van die graad. Het gaat om basisgeletterdheid die het mogelijk maakt om te kunnen participeren in de maatschappij op het einde van de eerste graad. De nadruk ligt op het verwerven, verwerken en gericht gebruiken van informatie. Dat impliceert het kunnen omgaan met taal, cijfers en grafische gegevens en daarbij gebruik kunnen maken van ICT. Daarnaast wordt bij de basisgeletterdheid voor de eerste graad ook ingezet op financieel-economische zelfredzaamheid.

In alle leerplannen staat de vorming van de leerling centraal. Elke leerling heeft immers recht op een brede en ambitieuze vorming. Doorheen de verschillende vakken komt de leerling in aanraking met een rijkdom aan culturele en wetenschappelijke bronnen. Scholen die inzetten op die brede en ambitieuze vorming, maken sowieso werk van de – in scope eerder beperkte doelen van de – basisgeletterdheid zoals die maatschappelijk is vastgelegd.

Toch kan een school in de loop van de eerste graad de keuze maken om meer in te zetten op doelen van de basisgeletterdheid. Dat zal vooral het geval zijn voor sommige leerlingen van de B-stroom. Voor de afbakening van de doelen basisgeletterdheid zijn de doelen van de algemene vorming voor de B-stroom overigens het ijkpunt geweest.

De begeleidende klassenraad kan in de loop van het eerste of het tweede leerjaar A/B bij een leerling vaststellen dat het bijzonder moeilijk zal worden om de doelen van de algemene vorming op het einde van de eerste graad op voldoende wijze te behalen. Op dat moment kan het zinvol zijn om na te gaan of het bereiken van doelen basisgeletterdheid in het gedrang komt en in dat geval iets gericht in te zetten op sommige doelen van die basisgeletterdheid.

De doelen van de basisgeletterdheid zijn onderliggend aan leerplandoelen van de algemene vorming. Ze worden aangeduid met “BG” in het Gemeenschappelijk funderend leerplan, het Gemeenschappelijk leerplan ICT en de vakleerplannen Maatschappelijke vorming, Mens & samenleving, Nederlands A- en B-stroom en Wiskunde A- en B-stroom. We vermelden bij de relevante leerplandoelen de doelen basisgeletterdheid en bakenen ze waar nodig verder af.

1.7 Tot slot

De nieuwe leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze vormen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie en een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming van leerlingen gestalte geven. We creëren ook ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden – via pedagogische vakbegeleiding – ondersteuning waar nodig..

2 Situering

2.1 Samenhang in de eerste graad

Het leerplan heeft een sterke samenhang met de leerplannen van de vakken Engels, Frans en Nederlands. Door de sociale component is er ook samenhang met het leerplan Mens & samenleving. We willen ook de samenwerking met de leraren Artistieke vorming, Beeld en Muziek faciliteren door de samenhang met deze leerplannen expliciet te vermelden.

Er is een sterke relatie met de basisoptie Klassieke talen. Ook daar onderscheiden en onderzoeken de leerlingen aspecten van taal en cultuur, zetten ze strategieën in bij het lezen en begrijpen van teksten en begrijpen ze de invloed van de Grieks-Romeinse beschaving en klassieke talen op hedendaagse culturen.

2.2 Beginsituatie

Heel wat leerplandoelen binnen de basisoptie sluiten aan bij en bouwen verder op leerplandoelen van de algemene vorming. Aangezien leerplannen van de algemene vorming gelden voor een graad is er in de leerplannen geen strikte leerstofafbakening per leerjaar. De beginsituatie vanuit verschillende leerplannen van de basisopties kan dus alleen met het nodige voorbehoud geschetst worden.

We verwachten in deze basisoptie leerlingen met interesse voor taal en cultuur. Tegelijk is elke leerling uniek. De beheersing van het Engels, Frans en Nederlands van de leerlingen kan erg verschillend zijn en

hangt ook af van de keuzes die de school heeft gemaakt. Ook de sociale en creatieve vaardigheden van de leerlingen kunnen verschillen.

2.3 Plaats in de lessentabel

De component Moderne talen is één van de twee componenten van de basisoptie Moderne talen en wetenschappen. Zowel het leerplan voor de component moderne talen als de component wetenschappen kan gerealiseerd worden in 2 lessen. Daardoor is er voldoende ruimte voor school en leraren om eigen accenten te leggen.

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Basisoptie Moderne talen en wetenschappen - component Moderne talen - en het vormingsconcept

Het leerplan is ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool. In dit leerplan ligt de nadruk op de talige vorming, maar ook de culturele en de sociale vorming komen aan bod.

De wegwijzers verbeelding, gastvrijheid en uniciteit in verbondenheid kleuren het leerplan, net als bij de leerplannen talen van de algemene vorming. De taal die we spreken is nauw verbonden met wie we zijn, met onze identiteit. Talen leren geeft ons de mogelijkheid om onze wereld te verruimen en ons wereldbeeld in breder perspectief te plaatsen. Dat doen we door vanuit onze eigenheid respectvol en gastvrij met anderen in dialoog te gaan. Daarnaast is talenonderwijs veel meer dan communicatie. In dit leerplan krijgt het literaire ook een belangrijke plaats. Leerlingen worden uitgedaagd om vanuit hun verbeelding diverse vormen van fictie te verkennen en zelf creatief met taal aan de slag te gaan.

Uit die wegwijzers en vormingscomponenten zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen van het leerplan

Vaardiger worden in verschillende talen

In de algemene vorming leren jongeren in het Engels, Frans en Nederlands succesvol functioneren in relevante communicatieve situaties. Dat zijn betekenisvolle situaties die de leerlingen tijdens de onderwijsloopbaan of in het huidige of latere maatschappelijke en persoonlijke leven zullen tegenkomen. In de basisoptie Moderne talen-Wetenschappen worden de leerlingen communicatief vaardiger in het Engels, Frans en Nederlands. Het leerplan bouwt verder op de algemene vorming en beoogt ook hier doelgerichte communicatie, maar in een breder gamma aan relevante communicatieve situaties.

Verbanden tussen talen, taalvariëteiten en taaluitingen onderzoeken

Leerlingen vinden verbanden tussen talen, taalvariëteiten en taaluitingen. Ook de thuistaal kan in dat proces een hefboom zijn. Meertaligheid gericht inzetten vergroot de openheid en het inzicht van leerlingen voor talen.

Identiteit in talige diversiteit herkennen

Talen zijn communicatiemiddelen, maar ook dragers van identiteit. Ze vertolken culturele expressies, normen, waarden en opvattingen van een individu, een groep, een gemeenschap, een samenleving. De leerlingen vergelijken aspecten van het dagelijkse leven in verschillende culturen en komen in rechtstreeks

contact met anderstaligen. Zo ontstaat een genuanceerder beeld van een cultuur of een subcultuur.

Van taal genieten, de beeldende kracht van taal en literatuur beleven en er creatief mee aan de slag gaan

We streven ernaar leerlingen te laten genieten van taal en literatuur. Taal gebruiken en beleven gaan samen: er is ook een gevoelsmatige kant aan taal. Zeker teksten met een esthetische waarde roepen emoties op en spreken de verbeelding van de ontvanger aan. Meer dan in de algemene vorming komen in de verschillende talen diverse vormen van fictie aan bod. Die kunnen de leerlingen prikkelen om creatief aan de slag te gaan met taal. In de basisoptie creëren de leerlingen autonomer en gevarieerder dan in de algemene vorming.

3.3 Opbouw van het leerplan

Dit leerplan biedt de ruimte om zelf keuzes te maken in het clusteren van doelen en zo tot dwarsverbanden te komen. Het is niet de bedoeling om de doelen in chronologische volgorde af te werken.

De leerlingen hebben minimum twee lessen per week de tijd om het leerproces te doorlopen en de doelen uit dit leerplan te bereiken. Er is bovendien voldoende ruimte voor de school en de leraar om eigen accenten te leggen.

3.4 Aandachtspunten

- Met diversiteit en meertaligheid als uitgangspunt maakt de leraar de leerlingen vaardiger in de talen die ze in de algemene vorming krijgen en vergroot hij hun openheid voor andere culturen. Hij kijkt over het muurtje van zijn eigen taalvak heen en begeleidt de leerlingen bij het vergelijken van talen en culturen. Er is bovendien voldoende ruimte voor het genieten van de beeldende kracht van taal en literatuur op maat van de leerling. De leraar kan het positief benutten van de thuistaal faciliteren.
- De doelstellingen van dit leerplan gelden voor Engels, Frans of Nederlands. Niet elk doel moet in de drie talen gerealiseerd worden. Voldoende variatie in talen is aangewezen.
- De basisoptie leent zich bij uitstek tot teamwerk, zowel bij de voorbereiding, uitvoering als evaluatie. We zijn ons ervan bewust dat niet alle leraren even sterk zijn in de drie talen. Ze kunnen de krachten bundelen en de competenties van collega's aanspreken om zichzelf als leraar te versterken en hun eigen vak te overstijgen.
- De leraar koestert en verhoogt de specifieke motivatie van de leerling door in te spelen op zijn interesses en rekening te houden met zijn mogelijkheden. Er zullen verschillen zijn in de beginsituatie van de leerling bij Engels, Frans en Nederlands. De leraar daagt de leerlingen voldoende uit en biedt de nodige ondersteuning aan.
- Het leerplan van de basisoptie biedt mogelijkheden om in te spelen op verschillende leerlingenprofielen.
Via drie assen van verdieping (abstractie, complexiteit, autonomie) kan je bij de inhoudelijke doelen inspelen op de noden van leerlingen die meer uitdaging nodig hebben.
Toepassingsgerichte opdrachten laten, afhankelijk van de keuze van bepaalde leerinhouden en de beschikbare infrastructuur, toe om te differentiëren naar verschillende leerlingenprofielen die aansluiten bij interessegebieden.
- Er is naast aandacht voor de communicatieve vaardigheden expliciete aandacht voor het interculturele en het literaire.

4 Leerplandoelen

LPD 1 * De leerlingen beleven plezier aan taal via cultuur, luisteren, lezen, spreken, schrijven, interactie en inzicht in het taalsysteem.

- ✓ Film, chanson, websites ...
- ✓ Dat kan ook in een andere taal dan het Engels, Frans en Nederlands. Dat betekent niet dat je die ongekende taal moet beheersen. De focus ligt hier niet op het aanleren van een andere taal, wel op het plezier hebben aan het beluisteren, lezen ..., op de cultuur van een vreemde taal.

LPD 2 De leerlingen oefenen hun mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden en zetten daarbij het communicatiemodel gepast in.

- ✓ Er is ook aandacht voor lichaamstaal en lay-out.
- ✓ De school kan kiezen voor welke van de drie talen en voor welke vaardigheden het leerplandoel gerealiseerd wordt.
- ✓ Je kan het inzetten van strategieën ook oefenen door de leerlingen zelfredzaam te laten lezen en luisteren in een voor hen ongekende taal. Dat betekent niet dat je die ongekende vreemde taal moet beheersen. De focus ligt hier niet op een andere taal aanleren, wel op strategieën gebruiken. Daarbij kunnen de leerlingen lichaamstaal, vertaalapps, visuele ondersteuning, verwantschap tussen talen ... gebruiken.
- ✓ De leerlingen passen ook sociale vaardigheden toe.

LPD 2.1 De leerlingen oefenen hun mondelinge en schriftelijke communicatieve vaardigheden met teksten die door hun kenmerken uitdagender zijn en zetten daarbij het communicatiemodel gepast in.

LPD 3 De leerlingen gaan mondeling of schriftelijk in interactie in rechtstreeks contact met Engels- of Franstaligen.

- ✓ 'In rechtstreeks contact' kan je op verschillende manieren realiseren. Dat kan digitaal via skype, e-mail, chat .... Dat kan ook via het uitnodigen van een native speaker in de school, een studie-uitstap naar een Engels- of Franstalig gebied, een uitwisselingsproject ...
- ✓ De leerlingen passen ook sociale vaardigheden toe.

LPD 4 * De leerlingen vergroten hun openheid en verdraagzaamheid voor anderstaligen en hun cultuur.

LPD 5 De leerlingen illustreren aspecten van het dagelijkse leven in verschillende culturen.

- ✓ Voorbeelden: gastronomie, tradities, feestdagen, onderwijs, sporten, muziek, kunst, toerisme ...

LPD 5.1 **De leerlingen vergelijken aspecten van het dagelijkse leven in verschillende culturen.**

LPD 6 De leerlingen onderscheiden taaluitingen van een subcultuur.

- ✓ Voorbeelden: jongerentaal, taal in hiphop, internettaal ...
- ✓ We wijzen hier op het verband met de communicatieve vaardigheden.

LPD 7 De leerlingen illustreren overeenkomsten en verschillen tussen talen en taalvariëteiten.

- ✓ Het gaat hier om variëteiten van het Engels, Frans of Nederlands.
- ✓ Voorbeelden: thuistaal-andere taal, Engeland-USA, Frankrijk-Wallonië; Engels-Frans-Nederlands, overeenkomsten en verschillen tussen talen in specifieke gebaren of handelingen, betekenisgeving, zinsbouw ...

LPD 7.1 **De leerlingen illustreren overeenkomsten en verschillen tussen de gekende talen en een minder vertrouwde taal.**

LPD 8 De leerlingen drukken zich creatief uit met taal en gebruiken daarbij verschillende expressievormen.

- ✓ Film, chanson, websites ...
- ✓ Bijvoorbeeld via voordracht, toneelspel, podcast, graphic poem, affiches, verfilming, cross-over tussen taal en dans/muziek/beeld ...

LPD 9 De leerlingen identificeren diverse vormen van fictie.

- ✓ Voorbeelden: (fragmenten uit) strips, jeugdliteratuur, graphic novels, songs, slam poetry, sketches, manga's ...

LPD 10 De leerlingen delen hun luister- en leeservaring met diverse vormen van fictie met elkaar.

- ✓ De nadruk ligt in dit leerplandoel op de gedachten en gevoelens van de leerlingen.
- ✓ Voorbeelden: (fragmenten uit) strips, jeugdliteratuur, graphic novels, songs, slam poetry, sketches, manga's ...
- ✓ Dat kan via speed-dating rond boeken, tekstfragmenten in de bibliotheek lezen en daar hun leeservaring met elkaar delen, via portfolio ...
- ✓ Dat kan zowel in het Nederlands als in de doeltaal.

LPD 10.1 De leerlingen delen hun luister- en leeservaring van diverse vormen van fictie met elkaar in de doeltaal.

LPD 11 * De leerlingen beleven plezier aan het lezen van jeugdliteratuur.

- ✓ Dat hoeft niet in de drie talen te gebeuren.

5 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Een lokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om communicatieve werkvormen te organiseren;
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid;
- met de mogelijkheid om (niet-)digitale woordenboeken, naslagwerken en bronnen aangepast aan het taalniveau van de leerlingen te raadplegen.

Toegang tot (mobile) devices voor leerlingen.

Inhoud

1	Algemene inleiding	3
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	3
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	3
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	4
1.4	Verbreding en verdieping in een observerende en oriënterende eerste graad	5
1.5	Opbouw van de leerplannen	6
1.6	Basisgeletterdheid	6
1.7	Tot slot	7
2	Situering	7
2.1	Samenhang in de eerste graad	7
2.2	Beginsituatie	7
2.3	Plaats in de lessentabel	8
3	Pedagogisch-didactische duiding	8
3.1	Basisoptie Moderne talen en wetenschappen - component Moderne talen - en het vormingsconcept	8
3.2	Krachtlijnen van het leerplan	8
3.3	Opbouw van het leerplan	9
3.4	Aandachtspunten	9
4	Leerplandoelen	10
5	Basisuitrusting	12

